Κίνημα Black Lives Matter: Η κοινωνία των ΗΠΑ απέναντι στο αυταρχικό κράτος και τον συστημικό ρατσισμό

Του ***Νάσου Παπαστάθη***

Με εφαλτήριο τη βάναυση δολοφονία του George Floyd από αστυνομικό, το κίνημα για τα δικαιώματα των μαύρων στην Αμερική αναζωπυρώνεται και προσλαμβάνει ευρύτερες και συνολικότερες διαστάσεις. Νέες εν ψυχρώ δολοφονίες αφροαμερικανών βλέπουν καθημερινά το φως της δημοσιότητας και οδηγούν σε νέες μαζικές κινητοποιήσεις σε πολλές πόλεις των ΗΠΑ. Το σύνθημα «Black Lives Matter» (Οι μαύρες ζωές έχουν αξία) υψώνεται σε όλη την Αμερική, γράφεται στο δρόμο που οδηγεί στο Λευκό Οίκο, κινεί την αλληλεγγύη, γίνεται το σύνθημα ενός από τα μεγαλύτερα κινήματα στις ΗΠΑ, ενός από τα πιο σημαντικά διεθνώς.

Οι διαμαρτυρίες είναι γενικευμένες, αφορούν το σύνολο της κοινωνίας των «από κάτω» στις ΗΠΑ, κερδίζουν τη συμπάθεια, υποστήριξη ή και τη συμμετοχή ακόμα και αθλητών στα πρωταθλήματα NFL, NASCAR και, πρόσφατα, το NBA. Η κοινωνία των ΗΠΑ απαιτεί να δοθεί τέλος στον συστημικό ρατσισμό, στη φυλετική αδικία και την αστυνομική βαρβαρότητα.

Η ιστορία της Αμερικής είναι συνυφασμένη με τις φυλετικές διακρίσεις. Η Αμερική οικοδομήθηκε πάνω στον αποικισμό, τον εκτοπισμό και την εξόντωση των τοπικών ινδιάνικων φυλών, την εκμετάλλευση του ορυκτού πλούτου και άλλων δυνατοτήτων της γης από λευκούς Ευρωπαίους. Οι μαύροι ήρθαν ως σκλάβοι στην Αμερική, για να εργαστούν στις δουλειές των λευκών. Το αμερικανικό κράτος δομήθηκε από τις απαρχές του πάνω στον φυλετικό ρατσισμό. Ο ρατσισμός δεν εγκατέλειψε ποτέ την

Αμερική. Υφίσταται έως σήμερα που η αστυνομία των ΗΠΑ έχει στο ιστορικό της πολλές δολοφονίες αφροαμερικανών, πολλές φορές για ασήμαντες ή και χωρίς καν αφορμές σαν και αυτήν του George Floyd. Το κίνημα Black Lives Matter, εδώ και κάποια χρόνια παίρνει τη σκυτάλη από τα προηγούμενα κινήματα στις ΗΠΑ για να διεκδικήσει ίσα δικαιώματα για όλους τους ανθρώπους στην Αμερική, με προεξάρχον το δικαίωμα στη ζωή: να διασφαλίσει πως κάποιος μαύρος, στις ΗΠΑ, δε θα κινδυνεύσει να πεθάνει στον δρόμο από την αστυνομία ή τους φασίστες.

Πρόκειται για πρωτοφανές για τις ΗΠΑ κίνημα και, όπως φαίνεται, για όλο τον κόσμο. Είναι εντυπωσιακό το πώς απλοί άνθρωποι συμμετέχουν θαρραλέα και με κίνδυνο της ζωής τους στο κίνημα αυτό, διεκδικώντας ακόμα και το δικαίωμα να αντιστέκονται και να διαδηλώνουν, ορθώνοντας ανάστημα σε μια ανελέητη κρατική και παρακρατική καταστολή. Μπλοκ από διάφορα τμήματα της αμερικανικής κοινωνίας ενώνουν τις δυνάμεις τους απέναντι στο κράτος, την αστυνομία και τις ομάδες των φασιστών. Μπλοκ από δασκάλους, σεφ, εργαζόμενους στην υγειονομική περίθαλψη, δικηγόρους, βετεράνους των ενόπλων δυνάμεων, κατοίκους της κάθε γειτονιάς συνθέτουν ένα πολύμορφο κίνημα που υπερασπίζεται το δικαίωμα του κάθε ανθρώπου να ζει, ανεξάρτητα τη φυλή και το χρώμα του δέρματός του. Το «Τείχος των Μαμάδων» προστατεύει τους διαδηλωτές από τις δυνάμεις καταστολής. Το «Τείχος των Μπαμπάδων» χρησιμοποιεί φυσητήρες φύλλων από τους κήπους για να στέλνουν τα δακρυγόνα πίσω στις δυνάμεις καταστολής.

Αν και, από τη δεκαετία του 1960, η συμμετοχή των λευκών στο κίνημα για τα δικαιώματα των μαύρων ήταν σημαντική, σήμερα στο Black Lives Matter η συμμετοχή των λευκών στο κίνημα είναι πολύ ευρύτερη. Στο κίνημα συμμετέχουν και λατίνοι μετανάστες, συνδέοντας τη διεκδίκηση των δικών τους δικαιωμάτων με αυτά των αφροαμερικανών. Πολλοί από τους συμμετέχοντες στο κίνημα κατεβαίνουν για πρώτη φορά στον δρόμο. Η δημοσιοποίηση στο διαδίκτυο περιστατικών, η δημοσίευση χιλιάδων κειμένων και η συστηματική καθοδήγηση των νεοεισερχόμενων στο κίνημα από

παλιότερες γενιές ακτιβιστών είναι ο τρόπος που αναπτύχθηκε και εξελίχθηκε με τέτοια επιτυχία και δυναμική. Ένα κίνημα που συνάντησε την οργή των ανθρώπων σε μια αυταρχική διακυβέρνηση και αντιστέκεται στην ευρύτατη ανάπτυξη ένοπλων παραστρατιωτικών και φασιστικών ομάδων, που ευδοκιμεί πλέον στη διακυβέρνηση Τραμπ αποτελώντας τον παρακρατικό του «στρατό».

Για τον Ντόναλντ Τράμπ πρόκειται για την πιο σοβαρή πολιτική δοκιμασία της περιόδου (σε συνδυασμό με τις εκατόμβες νεκρών από την πανδημία του Covid-19). Στόχος του είναι να καταστείλει με κάθε μέσο τις διαδηλώσεις, να κλείσει τον κόσμο στο σπίτι του. Ένας πόλεμος, μεταξύ κράτους και κοινωνίας έχει εξελιχθεί από τις πρώτες μέρες των διαμαρτυριών. Το κίνημα, άλλωστε, που ξέσπασε τον Μάιο του 2020 πέτυχε όχι μόνο να φτάσει έξω από το Λευκό Οίκο αλλά να αναπτυχθεί και στις 50 πολιτείες των ΗΠΑ, κάτι που είναι πρωτοφανές. Πέρα από την αστυνομία, επιστρατεύτηκαν ομοσπονδιακοί πράκτορες που ενέτειναν τις τακτικές καταστολής στα μέτωπα του κινήματος. Χημικά που απαγορεύονται στον πόλεμο, πολλές φορές ληγμένα, χρησιμοποιούνται στον πόλεμο ενάντια στους διαδηλωτές.

Όμως το κίνημα αυτό δεν κάνει βήμα πίσω. Μάχεται, σθεναρά, με στόχο την τελική νίκη. Έχει αναγκάσει μετριοπαθείς φιλελεύθερους πολιτικούς της αντιπολίτευσης να καταθέσουν αγωγές εναντίον της πολιτικής καταστολής του Τραμπ στους διαδηλωτές.

Μπροστά στον Τραμπ βρίσκονται οι προεδρικές εκλογές του Νοέμβρη. Ο προεκλογικός του λόγος εστιάζεται στη ρητορική απέναντι στο κίνημα αυτό και στο γιατί πρέπει να κατασταλεί. Είναι υπεύθυνος για τις βίαιες συλλήψεις και τις εξαφανίσεις διαδηλωτών από την Ομοσπονδιακή αστυνομία με μεθόδους μαφίας, τους θανάτους πολιτών, κυρίως μαύρων, την άγρια καταστολή. Οι πράξεις του φαντάζουν σαν εκείνες δικτατορίσκων που προσπαθούν να ανακτήσουν τον έλεγχο στην χώρα τους. Η διακυβέρνηση του Τράμπ προκάλεσε πολλές φορές τον κόσμο να κατέβει στον δρόμο για σοβαρά ζητήματα (όπλα, κλιματική αλλαγή, σεξισμός,

μεταναστευτική πολιτική). Το Black Lives Matter είναι τώρα η αιχμή του κινήματος στις ΗΠΑ ενάντια στην πολιτική του.

Η κοινωνία η ίδια πλέον, εκδηλώνει τη ρητή της αμφισβήτηση στην ομοσπονδιακή εξουσία των ΗΠΑ που οι μηχανισμοί της, από το καλοκαίρι, έχουν αναλάβει την υπόθεση της καταστολής. Πολλοί δήμαρχοι και τοπικοί πολιτευτές της αντιπολίτευσης έχουν αντιταχθεί στην υποκατάσταση των τοπικών αρχών από τους Ομοσπονδιακούς αστυνομικούς και την εθνοφρουρά. Αυτό που συμβαίνει με την Ομοσπονδιακή αστυνομία είναι μια τακτική δεκαετιών απέναντι σε μεγάλης εμβέλειας κινήματα στις ΗΠΑ, που ενεργοποιήθηκε και τώρα. Επιχειρούν να επιβάλουν τη βούληση του κράτους, χωρίς να υπάρχει δυνατότητα δικαστικής ή άλλης προσφυγής από τους πολίτες. Αυτό πλήττει ιδιαίτερα τις κοινωνικές ομάδες που βιώνουν τον κοινωνικό αποκλεισμό. Έτσι η αντίδραση παίρνει και μια άλλη διάσταση. Η κοινωνία στρέφεται εναντίον του ομοσπονδιακού κράτους και των κατασταλτικών μηχανισμών του, ζητώντας τα χαμένα δικαιώματά τους έναντι σε αυτούς και διεκδικώντας μια κοινωνία που δεν θα χωρά η καταστολή, ο αυταρχισμός και ο ρατσισμός. Το ζήτημα, πλέον, κρίνεται με τον εξής όρο: Ή το κίνημα θα κερδίσει τα αιτήματά του ή η αμερικανική κοινωνία θα παραδοθεί στον στρατιωτικό νόμο. Το στοίχημα κερδίζεται από το κίνημα και τα εκατομμύρια των απλών ανθρώπων και δεν μπορεί να ανατεθεί στις Προεδρικές Εκλογές και στους Δημοκρατικούς του Τζον Μπάϊντεν να δώσουν δίκαιη λύση.